«Ганаруся табою, мая Беларусь!»: сцэнарый выхаваўчага мерапрыемства ў шосты школьны дзень (5 – 9 класы)

Алена Антонаўна Будніцкая,
настаўнік вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі,
класны кіраўнік 10-га класа
Макараўскай сярэдняй школы
Бераставіцкага раёна

Мерапрыемства па грамадзянска-патрыятычнаму выхаванню праводзіцца ў шосты школьны дзень (Дзень патрыёта), у аздараўленчым лагеры з дзённым знаходжаннем. Сцэнарый можа быць прыўрочаны да дзяржаўных свят і памятных дат. Вершы і песні аб прыгажосці прыроды Беларусі, працы і подзвігу, традыцыях у спалучэнні з гульнямі і творчымі заданнямі дапамагаюць выклікаць у школьнікаў патрыятычныя пачуцці, гонар за саваю Радзіму. Мерапрыемства ўключае Хвіліну маўчання ў знак памяці і павагі да гераічнага мінулага беларускага народа. Абавязковымі з'яўляюцца зварот да дзяржаўных сімвалаў, выкананне Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь.

«Ганаруся табою, мая Беларусь!»: сцэнарый выхаваўчага мерапрыемства ў шосты школьны дзень (5 – 9 класы)

Мэта: выхаванне ў вучняў грамадзянскасці, патрыятызму, адказнасці і гатоўнасці дзейнічаць на карысць Радзімы.

Задачы: фарміраваць у вучняў пачуццё гонару за галоўныя сімвалы дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, за сваю краіну;

умацоўваць гістарычную памяць аб гераічным мінулым беларускага народа;

фарміраваць у юнакоў маральна-псіхалагічную і фізічную гатоўнасць да службы ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь;

далучаць навучэнцаў да гістарычнай спадчыны беларускага народа, выхоўваць павагу і развіваць цікавасць да роднай мовы, культуры, гісторыі;

развіваць пазнавальную актыўнасць і творчыя здольнасці.

Абсталяванне: чырвоныя і зялёныя паветраныя шары, сцяжкі, ноўтбук, мультымедыя, картачкі з прыказкамі, элементы Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь, музычныя і песенныя аўдыязапісы.

Папярэдняя праца: зала афармляецца з выкарыстаннем дзяржаўнай сімволікі; арганізоўваецца кніжная выстава твораў беларускіх пісьменнікаў-патрыётаў, выстава вырабаў дэкаратыўна-прыкладной творчасці вучняў і бацькоў.

Ход мерапрыемства

На экране мультымедыя дэманструецца эпіграф да мерапрыемства: “Няма ў чалавека нічога прыгажэй і даражэй за Радзіму. Чалавек без Радзімы – бедны чалавек”. Я. Колас.

Гучыць беларуская мелодыя. Выходзяць вучні.

Чытанне верша Н. Гілевіча “Я – беларус”.

Вучань 1.

Я – беларус, я нарадзіўся
На гэтай казачнай зямлі,
Дзе між лясоў і пушчаў дзікіх
Адвеку прашчуры жылі.

Вучань 2.

Я – беларус, я ганаруся,
Што маю гэтае імя,
Аб добрай славе Беларусі
У свеце знаюць нездарма!

Вучань 3.

Я – беларус, і я шчаслівы,
Што маці мову мне дала,
Што родных песень пералівы
І зблізку чую, і здаля.

Вучань 4.

Я – беларус, і хоць сягоння
Яшчэ малы, але скажу:
Я родам з племя непакорных
І прад бядой не задрыжу!

– А што значыць быць беларусам?

Вучань 1. Быць беларусам – гэта быць вартым добрай славы Бацькаўшчыны.

Вучань 2. Быць беларусам – гэта шанаваць сваю родную мову, культуру, традыцыі.

NG ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

Вучань 3. Быць беларусам – гэта ведаць гісторыю свайго роднага краю, сваёй дзяржавы.

Вучань 4. Быць беларусам – гэта быць мужным, як нашы продкі ў час суровых нягод.

Зварот да эпіграфа

Настаўнік звяртаецца да эпіграфа "Няма ў чалавека нічога прыгажэй і даражэй за Радзіму. Чалавек без Радзімы – бедны чалавек". Я. Колас.

– Як вы разумееце гэтыя словы? *(Адказы вучняў.)*

Педагог знаёміць удзельнікаў з кніжнай выставай.

– Перад вамі творы беларускай літаратуры, у якіх – кранальныя прызнанні іх аўтараў у шчырай любові да бацькоўскай зямлі, адданасці і вернасці ёй. Любоў да Радзімы, на думку беларускіх паэтаў і празаікаў, напаўняе жыццё чалавека глыбокім сэнсам. Адчуванне сваёй непарыўнай злучанасці з бацькоўскай зямлёю, з народнай душою натхняе іх шчыра-ўзнёсла пісаць вялікую кнігу жыцця роднай краіны. Бацькаўшчына — гэта самы вялікі скарб, які беларусы павінны зберагчы і захаваць для нашчадкаў.

Гучыць запіс песні "Мой родны кут". *(Музыка І. Лучанка, словы Я. Коласа.)* На слайдах дэманструюцца здымкі мясцовых прыродных і гісторыка-культурных славутасцей.)

– Нельга не пагадзіцца з класікам беларускай літаратуры. Няма для чалавека нічога больш цудоўнага і даражэйшага за Радзіму. "Чалавек без Радзімы – бедны чалавек", – так пісаў Якуб Колас. Радзіма — гэта наш духоўны скарб, Сусвет, аснова, без якой мы — дым на папялішчы.

– Невычэрпны моўны скарб Беларусі — прыказкі. У іх адлюстроўваецца не толькі гісторыя, звычаі, быт, але і характар, душа народа. Чым больш чалавек ведае прыказак, тым больш народнага вопыту ён можа пераняць.

Гульня « Складзі прыказку»

Арганізоўваюцца каманды вучняў. Кожная каманда атрымлівае лісткі з прыказкамі, падзеленыя на дзве часткі. Трэба знайсці правільны працяг прыказкі.

Усюды добра,	а дома лепей
Родная зямля	мякчэй чужой пярыны.
Усякай птушцы	сваё гняздо міла.
У сваім краі,	як у раі.
Дарагая тая хатка,	дзе радзіла мяне матка
Няма смачнейшай вадзіцы,	як з роднай крыніцы.
Той бацькаўшчыну любіць,	хто ёй сумленна служыць.
Усякаму мілы	свой куточак.
Родная зямелька,	як зморанаму пасцелька.
Чалавек без радзімы,	што салавей без песні.

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

Хто за Радзіму гарой, той сапраўдны герой.

– Назавіце прыказкі, якімі трапна можна вызначыць рысы патрыёта. *(Той бацькаўшчыну любіць, хто ёй сумленна служыць. Хто за Радзіму гарой, той сапраўдны герой.)*

Гучыць мелодыя песні А. Аляксандрава і В. Лебедзева-Кумача “Свяшчэнная вайна”.

Вучань 5.

Ужо даўно адгрымела Вялікая Айчынная вайна. Але мы памятаем пра яе. У кожным кутку нашай краіны можна ўбачыць велічныя манументы, помнікі, абеліскі.

Вучань 6. Брэсцкая крэпасць, мемарыяльны комплекс “Хатынь”, абеліск "Мінск – горад-герой"… Мы заўсёды будзем памятаць подзвігі, імёны герояў.

Вучань 7. Не можа быць забыцця для тых, хто да апошняй кроплі крыві, да апошняга ўздыху абараняў нашу Айчыну, нашу родную зямлю.

Вучань 8. Увага! Хвіліна маўчання! *(Гукі метранома.)*

– У нашай краіне няма такой сям’і, якую б ні кранулі падзеі, іспыты вайны. Ад ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, дзяцей таго часу, былых малалетніх вязняў мы даведваемся, што ворагі хацеліператварыць нашу зямлю ў лагер смерці за калючым дротам. На карце Беларусі мы не знойдзем назваў многіх даваенных вёсак – іх знішчылі фашысты, як і Хатынь.

Вучань 9.

Верш В. Жуковіча “Бусел над Хатынню”

Пакружыўся над Хатынню бусел
Сонечна-пагодлівай вясной:
Коміны стаяць. І людзі ў скрусе.
Анідзе хаціны ні адной.
Заміраюць галасы людскія,
Гукі абуджальныя вясны,
І плывуць трывожныя такія
Тонкія жалобныя званы.
Пакружыўся над Хатынню бусел
і паплыў у светлую смугу.
Ён не ведаў болю Беларусі,
пэўна ж, ён адчуў яе тугу.
Пакружыўся бусел над Хатынню
І ў смузе пад воблакамі знік.
Папялішча ўсё яшчэ не стыне.
І ў грудзях не замірае крык.

– Сёлета мы святкавалі 80-годдзе Вялікай Перамогі. Мы свята захоўваем памяць аб воінах-абаронцах, нашых дзядах і прадзедах, якія змагаліся за нашу

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

беларускую зямлю. Сёння да нас прыйшла дачка ветэрана Вялікай Айчыннай вайны_____ Вам слова, паважаная (__________).

Выступленне госці.

Настаўнік.

– Колькі б выпрабаванняў не выпала на долю нашага народа, але беларуская зямля адраджалася, напоўненая любоўю, сілай духу і працай свайго народа. Беларус – гэта перш за ўсё заўзяты працаўнік. Спакон вякоў ён жыве сваёй працай. Лепшыя рысы беларусаў увасоблены і ў сучасным пакаленні. Пра гэта сведчыць наша выстава сямейнай дэкаратыўна-прыкладной творчасці.

Вучні разам з бацькамі прадстаўляюць выставу.

– Народная лялька, вышыўка і разьба па дрэве, саломапляценне і паперапластыка... Вырабы ўражваюць. І ў кожнай рабоце прыгожы настрой — тут і трапяткое стаўленне да гісторыі і традыцый нашай Радзімы, да традыцый сваёй сям'і. Бацькаўшчына — гэта самы вялікі скарб, які беларусы павінны зберагчы і захаваць для нашчадкаў.

Гучыць фанаграма песні «Спадчына» (муз. І. Лучанка, сл. Я. Купалы).

– Спадчына! Якое прыгожае слова і які глыбокі сэнс! Спадчына – гэта нашы народныя звычаі і культура. Гэта і працавітасць, і мужнасць, і гасціннасць, і сумленнасць. Усе гэтыя якасці беларускага народа – наша спадчына, наш духоўны скарб. Хачу запытацца вось аб чым: «Што аб'ядноўвае беларускі народ, старэйшае і малодшае пакаленні?» *(Любоў да сваёй Радзімы.)*

Вучань 10. Мы жывём у мірнай, незалежнай і шчаслівай краіне. Сёння да нас прыйшлі вайскоўцы пагранічнай заставы, якія днём і ноччу ахоўваюць рубяжы нашай Радзімы. Мы ведаем, што пагранічнікі — гэта "шчыт Радзімы". Гэта мужныя, самаадданыя людзі!

Настаўнік. З гонарам і павагай прадастаўляю слова начальніку пагранічнай заставы "Русакі" _______.

Зварот ваеннаслужачых да вучняў, уручэнне юнакам і дзяўчатам лістоў падзякі і грамат за актыўны ўдзел у ваенна-спартыўных гульнях і мерапрыемствах.

Настаўнік. Беларусь – наша Радзіма, бо мы тут нарадзіліся, бо яна наша зямля, наша Беларусь для нас родная. Каб звацца беларусам, трэба ведаць гісторыю развіцця сваёй краіны, яе дасягненні, яе сённяшні дзень.

– Што ўшаноўвае наш народ? (Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, дзяржаўныя сімвалы (герб, сцяг, гімн), Перамогу, незалежнасць, абаронцаў, працу, маці, сям'ю, моладзь, навуку, веды, пісьменнасць, літаратуру, права.)

Заданне «Сімволіка»

Камандам прапаноўваецца скласці з элементаў герб Рэспублікі Беларусь. Якая каманда першай выканае заданне, тая і перамагае.

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

Дзвюм камандам прапаноўваецца прадставіць старонкі з кнігі "Дзяржаўныя сімвалы Беларусі". Першая старонка – "Дзяржаўны сцяг Беларусі", другая – "Дзяржаўны герб Беларусі". Трэцяй камандзе – падрыхтаваць пытанні для ўсіх удзельнікаў.

Пытанні

- ✓ Знакам чаго з'яўляецца злучэнне Зямлі і Сонца на гербе Рэспублікі Беларусь? *(Знак жыцця, надзеі на росквіт Беларусі.)*
- ✓ Калі адзначаецца Дзень Незалежнасьці Рэспублікі Беларусь? *(3 ліпеня.)*
- ✓ Назавіце дзяржаўныя сімвалы нашай краіны? *(герб, сцяг, гімн.)*
- ✓ Калі адзначаецца Дзень Дзяржаўнага сцяга, Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь? *(Другая нядзеля мая.)*
- ✓ Як пачынаецца Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь? *(Мы – беларусы, мірныя людзі, сэрцам адданыя роднай зямлі.)*
- ✓ Як называецца Асноўны закон нашай Рэспублікі? *(Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь.)*
- ✓ Што ўяўляе сабой наш Дзяржаўны сцяг? *(Тры колеры: чырвоны – знак Сонца, зялёны – колер дабра і свету, белы – свабода. Арнамент гаворыць аб працавітасці нашага народа, ромб у цэнтры – сімвал ключа да шчасця.)*
- ✓ Прозвішча аўтара музыкі Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь – Сакалоўскі. А як яго імя? *(Нестар.)*

– Герб, гімн і сцяг – гэта галоўныя сімвалы незалежнасці, якія перадаюць гісторыка-культурную спадчыну нашага народа, падкрэсліваюць нацыянальны дух і годнасць беларускіх грамадзян. Мы, як сапраўдныя грамадзяне сваёй краіны, ведаем свае сімвалы і ставімся да іх з павагай. І сваю любоў да Радзімы, да роднай зямлі мы павінны пацвярджаць сваімі справамі на карысць грамадству.

– Мы, беларусы – адзіная нацыя, якая выбрала свой уласны шлях развіцця і цвёрда яго прытрымліваецца. Наша сіла – у адзінстве. Калі мы адзіныя – нам не страшныя ніякія выпрабаванні. Будучыня нашай краіны залежыць ад кожнага з нас.

Удзельнікі мерапрыемства стоячы співаюць Дзяржаўны гімн Рэспублікі Беларусь.

Літаратура

NG ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРЕССА

1. День народного единства как символ справедливости, когда гордое «Мы — белорусы» зазвучало на весь мир [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vitvesti.by/obshestvo/my-belorusy-den-narodnogo-edinstva-kak-simvol-spravedlivosti-kogda-gordoe-zazvuchalo-na-ves-mir.html – Дата доступа: 10.09.2025

2. Евушко, Ю. Ко дню Единства 17 сентября [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://stihi.ru/2024/11/06/7266 – Дата доступа: 10.09.2025

3. История и смысл Дня народного единства [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://pravo.by/novosti/obshchestvenno-politicheskie-i-v-oblasti-prava/2023/september/75380/ – Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь – Дата доступа: 10.09.2025

4. Меркуров, Ю. Мир [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://stihi.ru/2024/03/22/2430 Дата доступа: 10.09.2025

5. Бядуліна, Г.Ф. Метадычнае суправаджэнне ідэалагічнай работы ў агульнаадукацыйных установах: дапаможнік для нам. дырэктараў шк. па выхаваўчай працы, кл. рук., педагогаў / Г.Ф. Бядуліна. – Мінск : НІА, 2007.